

usodna nujnost, ko so vsa druga sredstva že izčrpana. Mi smo ta tri in pol leta vse storili, da ostane daleč od nas ta strahota, ki se imenuje vojna. Matere, žene in sestre naše, kaj to pomeni?! Mi nismo hoteli, da poleg ogromnih grobov očetov padejo v nove grobove tudi njihovi sinovi, ko je naš nacionalni ideal že ustvarjen, a življenjski interesi Jugoslavije niso bili v vprašanju. Se so sveže gomile, še gorijo spominske luči v vsaki hiši za vedno odsotne. Še se spominjajo strašnih sprevodov ranjencev in pohabljenec. Še srečujemo te junaške žrtve. Še vedno boljje rane junakov. Ali je bilo potrebno tem milijonom žrtvam dodati še milijone svežih mož in fantov, da si tudi oni polomijo kosti in izgubijo svoje življenje? Takšne pustolovščine niso v programu naše vlade!

Zahvaljujoč se trdovratni politiki varovanja naše hiše smo dobili mir. Še več, mi nismo niti čutili one prestrašenosti, ki je zajela Evropo pred monak. konferenco. Nismo doživeli, da bi videli na ulicah prizore, ko gredo v sprevodih matere in hčere v črnini, zahtevajoč s svojim ledenim molkom, da se vlada izogne vojni. Nismo videli niti žalostne slike bega iz prestolnic in velikih mest, kar bi lahko obnovilo spomine na naše trpljenje iz leta 1914. Mi nismo kopali rovov v parkih mest, nismo pripravljali zavetišč proti bombnim napadom. Mi nismo mobilizirali vojske, da jo neuporabljeno spet pokličemo nazaj. In kaj bi stala

takšna mobilizacija! Nihče v naši državi se ni zadušil v prestrašenih vajah z maskami proti strupenim plinom. Naša država je prebila te razburjive čase mirno, prepričana, da je politika kraljevske vlade daleč od tega strahu, od teh grozot in vojnih strahot. Ni se prevaril nagon našega naroda. Naša vlada je zvesto hodila po poti miru.

In če bi ta vlada nič drugega ne storila za državo, kakor samo to, da ni poslušala nespametnih nasvetov gospodov iz opozicije, kako je treba voditi zunanjo politiko Jugoslavije, in ker je šla po poti, ki se je izkazala kot edina pravilna in pametna, kraljevska vlada, ki imam čast, da ji načeljujem, je že samo s tem zaslužila popolno zaupanje našega naroda vseh plemen in vseh ver od otroka v zibelki do nepremičnega stareca v postelji!

V strašni nesreči, ko je vihar vznemirjal države in spreminjal meje, se nam je posrečilo, da naši državi ohranimo mir, da ji ohranimo njene meje. A kaj to pomeni? To pomeni: posrečilo se nam je, da obvarujemo in ohranimo Jugoslavijo!

Zato gremo veseli na volitve dne 11. decembra!

Živel Nj. Vel. kralj Peter II!

Živel Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavel!

Živela kraljeva namestnika dr. Stankovič in dr. Perovič!

Živela Jugoslavija!

Živela Jugoslovanska radikalna zajednica!

Važni dogodki v novi Češkoslovaški

Zadnjič smo že poročali o pogajanjih med slovaškimi in mažarskimi zastopniki v Komarnu. Pojavila so se huda nasprotstva. Mažari so se postavili na stališče, da se določijo nove meje med Mažarsko in Češkoslovaško na osnovi ljudskega štetja leta 1910, ko so bili Mažari največji mojstri v ustvarjanju popolnoma potvorjenih števil, katere so bile beležene pod največjim nasiljem. Slovaki to statistiko, katera je bila izvedena pod pritiskom predvojnih mažarskih oblasti, odločno odklanjajo in zahtevajo za podlago pogajanj ljudsko štetje iz leta 1930. Poleg tega še zahtevajo Mažari plebiscit v vseh slovaških krajih, kjer prebiva le par Mažarov, ter v vsej Podkarpatski Rusiji. Mažari hočejo doseči skupno mejo s Poljsko. Že 11. oktobra so zasedle mažarske čete kraje, katere je prepustila češkoslovaška vlada prostovoljno Mažarom ne glede na izid pogajanj v Komarnu. Vkorakanje mažarskih čet so pozdravili z zvonjenjem po vseh cerkvah.

Za in proti mažarskim zahtevam

Za nesprejemljive mažarske zahteve se potegujejo Poljaki. Odločno je proti Romunija, katera hoče ohraniti železniško zvezo s Češkoslovaško preko Podkarpatske Rusije. Češkoslovaški je neobhodno potrebno pristanišče ob Donavi in zaradi tega o kaki odcepitvi Bratislave od Slovaške ne more biti niti govora. Mažarske zahteve smatra za daleč pretirane Italija in Nemčija. Anglija je poslala češkoslovaškemu zastopstvu v Komarnu strokovnjaka za manjšinska vprašanja v osebi vseučiliškega profesorja Vansittarta. Razmejitve med Češkoslovaško in Mažarsko bo zelo težavna in se bodo tozadevna pogajanja znatno zavlekla.

Slovaški minister Turčanski pri Hitlerju

Zaradi težkoč, ki so se pri pogajanjih med Češkoslovaško in Mažarsko v Komarnu pokazale, je 11. oktobra nenadno odpotoval z letalom v Berlin član slovaške ko-

misije minister Turčanski. Turčanski je bil po prihodu v Berlin takoj sprejet pri nemškem državnem kanclerju Hitlerju. V dolgem razgovoru mu je pojasnil potek pogajanj v Komarnu ter mu razložil češkoslovaško stališče, da bi Nemčija vplivala na Mažarsko, naj se odreče skrajnim zahtevam in naj sporna vprašanja v Češkoslovaški mirno in zmerno uredi.

Vest o sestanku Turčanskega s Hitlerjem je vplivala porazno na Mažare, kateri so govorili o možnosti razgovora Turčanskega z nemškim maršalom Göringom, o Hitlerju kot posredovalcu jim ni bilo znano ničesar.

Prvi korak zblizanja med Nemčijo in novo Češkoslovaško

Češkoslovaški zunanji minister Chvalkovsky je prispel 13. oktobra v Berlin, kjer je imel razgovore z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom. Iz Berlina se je Chvalkovsky v spremstvu Ribbentropa odpeljal k uradnim pogajanjem s kanclerjem Hitlerjem v Berchtesgaden. Obisk Chvalkovskega pri Hitlerju smatrajo kot prvi korak zblizanja med Nemčijo in novo Češkoslovaško.

Podkarpatska Rusija že ima svojo vlado

Češkoslovaška vlada je potrdila sestavo avtonomne vlade za Podkarpatsko Rusijo, kateri načeljuje dr. Andrej Brody. V vladi so zastopniki vseh podkarpatskih strank, in sicer štirje ministri ter dva tajnika. Kakor predsednik slovaške vlade dr. Jožef Tiso je tudi predsednik avtonomne rusinske vlade Andrej Brody v osrednji češkoslovaški vladi v Pragi kot minister za Podkarpatsko Rusijo.

Mirna poravnava na vidiku

Pri razmejitvenih pogajanjih v Komarnu so Mažari trdovratno vztrajali pri svojih nezaslišano pretiranih zahtevah, da so se pogajanja razbila. Radi

mažarske grabežljivosti so se zatekli Slovaki in Čehi k Hitlerju, kateri je svetoval, naj se Češkoslovaška sporazume z Mažarsko na srednji kompromisni črti, preko katere on mažarskih zahtev ne bo podpiral. — H kanclerju Hitlerju se je podal tudi bivši mažarski ministrski predsednik Darany, ki je prejel jasen odgovor, da Hitler ne more nič več storiti za Mažarsko in je najbolje, da skleneta obe državi ugoden sporazum. — Mažari so posredovali v svoj prilog v Rimu pri italijanskem zunanjem ministru. Rim je svetoval mažarskemu odposlancu, naj mažarska vlada nadaljuje pogajanja s Češkoslovaško. Kljub dejstvu, da je možna poravnava na vidiku in da se bodo razbita pogajanja zopet pričela, je Mažarska mobilizirala pet novih letnikov. Kasno zvečer 15. X. so se razširile iz Budimpešte vesti, da je mažarska vlada sklenila nadaljevanje pogajanj po nasvetu Mussolinija in Hitlerja.

Priloge

za zvezno državo na Češkoslovaškem

Praška vlada je imenovala posebno komisijo, ki ima nalog, da pripravi spremembo ustavnega zakona ter izdela predlog nove državne ustave, ki bo odgovarjala spremenjenim razmeram v državi. Takoj na prvi seji je prišla ta komisija do zaključka, da je z ozirom na odstop predsednika republike in na obsežne izgube državnega ozemlja čim prej izdelati novo ustavo in nov volilni zakon. Komisija je prišla nadalje do zaključka, da bo morala nova ustava uzakoniti spremembe v dosedanjem ustavnem zakonu. Nova država bi se delila v tri samostojne države, ki bi imele gotove stvari v skupnih državnih mejah. Te tri samostojne države naj bi bile Češka, Slovaška in Podkarpatska Rusija, ki bi vsaka imela na čelu svojo lastno samoupravno vlado. V Pragi pa bi bila nad njimi še neke vrste nadvlada, ki bi obsegala tista področja, ki vsem trem državam ostanejo skupna, to je zunanja politika, narodna obramba in skupne denarstvene zadeve. Predsednik republike bi naj bil vsem skupen. Vsaka zvezna država bi imela svoj zakonodajni parlament, za skupne zadeve pa bi bil poseben parlament po zgledu nekdanjih avstro-ogrskih delegacij.

Pri neredni stolici, napetosti črev zaradi peke prav odlično odvaža naravna »Franz-Josefov« grenka voda zaostanke prebave, nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefov« voda s polnim uspehom pri odvisnih kakor tudi otrocih. (Ogl. reg. S. br. 15.485/35.)